

EGON ERVÍN KISCH:

ZAPOVĚZENÉ LOKÁLY

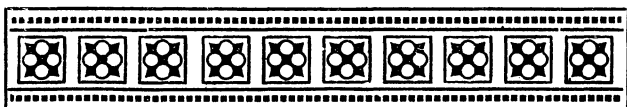
A JINÉ OBRÁZKY.



CENA 70 HAL., VÁZ. K 1'—

1914

ÚSTŘEDNÍ DĚLNICKÉ KNIHKUPECTVÍ, NAKLADATELSTÍ A ANTI-KVARIÁT (A. SVĚCENÝ), PRAHA II., HYBERNSKÁ ULICE ČÍS. 7 N.



I.

Obrazy bitev, podobizny vojevůdců, armádních inspektorů, seznam střelců, výstrahy před špehou-ny visí vzrušivě a nabádavě na stěnách chodeb rayonu setniny. Oči šarže ode dne, oči čekajícího raportu, oči mužstva zabývajícího se mířením a spouštěním kohoutků, oči vojáků putujících do basy i marodů i všech ostatních, kteří denně vdechují kořený vzduch na chodbě, utkví někdy na zarámovaných obrazech a tabulkách. Rozdmychává se chut k vojně, touha po hrdinství a bojích. Ale zvláště zasvítí oči bojovníků před jednou tabulkou, vy-počítávající dějiště celé řady krvavých bitev, a dokonce nijak nectižádostivý voják zapíše si, krátce než odejde domů do civilu, jména těchto bojišť do notýsku — pevně odhodlán, že v prostém občanském kabátě poputuje na tyto nivy.

Každý, kdo byl někdy vojákem, ví, jaká tabulka je tím míněna. Je to tabulka s interesantním nápisem:

»Konsignation über jene Gasthäuser, deren Besuch
der Garnison Prag verboten ist.«

(Seznam hostinců, jež pražské garnisoně zakázáno navštěvovati.)

A je nejvýš pohodlným a důmyslným zařízením, že vedle jména každé zakázané hospody je také přesná adresa, aby se snáze našla, a kromě toho z historických důvodů je přesně zaznamenán den, kdy zákaz byl vydán. Což neučíme se také ve škole letopočtům velkých bitev?!

V této době skví se jedenáct hospod na seznamu, oznamujícím zakázaný ráj. Jsou arcit ještě jiné lokály, kam žádný voják nesmí, ale pro ně byl vydán zákaz pouze od šenkýře, který nevěděl, jak jinak uhájiti své autority proti ozbrojeným hostům. Ale čestnější je zákaz, který byl vydán proti jedenácti hospodám. Byl oficielně vyhlášen v obvodu garnisonu, poněvadž policejní a hlídkové raporty i zprávy o zraněních od garnisonního inspekčního lékaře vypravovaly příliš mnoho o těchto jedenácti útulných místnostech, anebo protože daly se tam jiné nepřístojnosti. Pojďte, vydáme se na okružní pouť tímto světem, jenž je na indexu.

Slávu, býti ze všech nejdéle zakázanou, má »Restaurace u města Slaného« ve Smečkách číslo 605, jež je známa denním hostům pode jménem »U Kocanů«. Je již od 3. listopadu 1901, tedy již na čtrnáctý rok pražské posádce uzavřena. První hosté, které vstupující zočíme, jsou dva vojáci. Jak veliké jsou asi požitky, jež se zde poskytují, když tito dva vojáci raději vydávají se nebezpečí, že budou dopadeni, než aby rozhodli se sem nejít. Nemáme času k rozjímáním. Roj podivuhodných žen (přeplněný toaletní a šperkový luxus našich velkých plesů jim chvalitebně zcela chybí) obklopí

nás a prosí o lístek, který dostáváme současně s lístkem do šatny. Je to hlasovací lístek pro soutěž o ceny, neboť jsme na zástěrkovém věnečku. Nějaký zmetek již nám honem vytrhl hlasovací lístek; černé oblouky nad očima maličké jsou na-
barvené, černá kola pod jejíma očima jsou pravá. Zvedá lístek s jásotem do výše:

»Mám už patnáct,« křičí.

Díváme se jí na zástěrku, již jsme dali svoje hlasy, a vidíme s rozhorlením, že maličká uvázala si jen obyčejný hospodský ubrousek. Naše rozhorlení stupňuje se v zahanbení, když cítíme, jak dívají se na nás vyčítavě dvě služby s krásnými, háčkovanými zástěrkami, vroubenými pracně blankytnými stužkami. Tyto dívky nemohly dosud uloviti žádného hlasovacího lístku. Konejšíme svoje výčitky, jež si činíme, starým pravidlem, že při volbách zvítězila vždycky agitace nad spravedlivou věcí.

Sotvaže jsme si poručili pivo, jsme již vyzváni něžnou dívkou k tanci.

»Je zrovna volenka?« ptáme se přívětivě, kráče-
jíce zavěšení s naší kráskou z hostinské místnosti do tanečního sálu.

»Ale vždyť je zástěrkový vínek! Tu vždy volí dámy do 11 hodin v noci.«

Se studem přijímáme toto společenské poučení, jež tento večer nebude jediným. Stěny tanečního sálu jsou čerstvě natřeny, ale ze staré malby zbyla nejdůležitější část, čtverec, na němž velkými písmenami psáno je šest železných zákonů jemného mravu:

Zapovídá se nej přísněji:

1. Tančiti výstřední tance.
2. Zpívati nebo dupati nohama.
3. Aby dámy dávaly pánům košem.
4. Tančiti v klobouku.
5. Přebíráti pánům dámy při tanci.
6. A podobných výstředností se dopouštěti.

Tu je zase viděti, jak v kruzích »upper ten«, ho-
řených desetitisíců (k nimž obecnstvo »U města
Slaného« nepatří) jsou mravy příliš pozadu za tím.
Při »nobl« plesech je zvyklostí, že páni si při tanci
dámy »přebírají«, zde ve Smečkách je to i »s po-
dobnými výstřednostmi« nej přísněji zakázáno. A
přesvědčujeme se brzy, že tato pravidla slušnosti
jsou přísně dodržována. Na stěně visí kromě křik-
lavého plakátu, na němž p. V. Kocourek jako ho-
stinský a Franta Štrup jako vrchní přejí hostům
šťastný nový rok, ještě čtyři kresby, jež mají zobra-
zovati čtyři pósy tangové. Nějaký hrbatý malý mu-
žik tančí na obrazech s jednou tak velikou bujnou ta-
nečnicí. Začínáme tedy se svou vyvolenou tančiti
»vršováka«, který se liší od společenského »one-
step« jenom dodržováním rytmu. Franta Štrup,
vrchní, nás kárá. Ukazuje na paragraf první na stě-
ně namalovaného Kniggea:

»Výstřední tance jsou zakázány.«

Odpovídáme, ukazující na čtyři tangové obrazy:

»Vždyť tančíme tango.«

»Tango je také výstřední tanec a zde zakázáno.«

»Proč tedy visí zde ty obrazy?«

»Jako odstrašující příklad. Aby se vidělo, jaká blbost je tango.«

Franta Štrup a císař Vilém II. v tomto směru zcela spolu souhlasí. Ještě jednou pohlédneme na čtyři namalované tangové pósy a máme před neznámým mistrem všecken respekt. Jestliže opravdu namaloval tyto obrazy jako odstrašující příklad — žádnému umělci na světě by se to lépe nepovedlo.

Po tomto pokárání opouštíme příliš prkenné a příliš obřadné »město Slané« a jdeme dle svého seznamu a dle staropražské studentské písničky, jež zní:

K Apolíčku, Apollu,
půjdeme teď pospolu,
kde host klímá u stolu;
u Apolla, u Apolla,
kde za zvuků čilé polky
primáře zvou hezké holky
do kolečka, do kola.*)

Od té doby, kdy doktor medicinae Keim tuto písničku zazpíval, uplynulo šest desetiletí, hodně generací nehybných hostů, hezkých holek a přelíbezně k tanci vedených primářů zašlo, a také tan-

*) Zum Apolligen, zum Apolligen
Will ich meinen Schritt jetzt trolligen,
Wo der Tischgast atrophiert,
Wo zum Klang der munteren Polka,
Der Primär die hezká holka
Minniglich zum Tanze führt.

čirna »A p o l l o« na náměstí Fügnerově (mužstvu od 25. ledna 1907 zakázaná) zajisté prožila mnoho změn. Nyní je to obrovský taneční sál se skleněnou, klenoucí se střechou. Zde v neděli a ve svátek, v pondělí, v úterý a v pátek točí se víc než sto párů v kole. Přes to, že vyškoleným zrakem plesového referenta pátráme mezi plesovými hosty, nemůžeme uvěřiti, že by mezi pány, které děvčata vodí k tanci, byl jen jedinký jejich primář... Pravděpodobně lékaři sem nesmějí, neboť tabulka před místností praví: »Veškeré taneční zábavy jsou navštěvovány velmi dobrou a velmi spořádanou společností.« Jestliže přes to došlo zde ke rvačkám, jimž nemohla zabrániti autorita syna hospodského, obávaného zápasníka, ani přísného tanečního pořadatele, svědčí to právě jen o moci lásky a síle žárlivosti, jež strhuje i členy »velmi dobré a velmi spořádané společnosti« k surovostem.

Nahoře, na zvýšeném podiu, zabírajícím čelní stranu sálu, vyhrává salonní orchestr k tanci, pod podiem jsou malé pokojíčky. Tam jsou prostřené stoly, a něžný šepot je přerušován hřmotem hudebních nástrojů. Cestující preclíkář nahraňuje studený buffet a snad darování dvou preclíků za čtyři haléře vykoná zde tutéž službu jako jinde pár brilantových boutonů. Zaplatil-lis řád, dostaneš stvrzenku, lístek asi s tímto textem:

»S díky vyrovnáno! Prosíme, aby tento lístek byl odevzdán v šatně. Ztratí-li se lístek, nutno platit účet znovu.«

Z hlučného víru a namlouvání v »Apollu« uchýlíme se na nivy míruplné, do malé kavárničky, již má pan Josef Šmelhaus, v pivovare »U zeleného orla« na Karlově náměstí. Od posledního října 1910, kdy pražské posádce byla návštěva zakázána a »sekáčky« opášení sanitáci nesmějí sem již chodit z protější posádkové nemocnice, zdá se, že kavárna žije klidným, šosáckým životem. Několik mládců holduje karambolu, u kulatého stolu mezi buffetem a kulečníkem hýbá se pár lidí při dvoukřejcarovém mariáši, za oběma zrcadly jsou zastrčeny papírové vějíře, plakáty jakési uhlířské firmy a luhačovických lázní doplňují výzdobu místnosti. Kuchyně je část sálu oddělená buffetem a také v ní je stůl pro hosty. O druhé v noci se zavírá.

To v místnostech vojsku přístupných v jiných čtvrtích, zvláště v Bubenči a na Starém městě, je méně vlídně.

II.

Ze všech lokálů, jež navštěvovat je pražské posádce zakázáno, je hostinec »Na senníku« jistě v nejdylitější poloze. Spěchá-li sem člověk k taneční zábavě Bubenčí, jak je v noci a v zimě, vidí-li na svahu široce rozložený dům s křiklavě červe-

ným nápisem a nahoře štít podkovářův v mihotavém svitu plynového plamene, domnívá se, že je před krčmou v savannách nebo před nějakou čardou. »Senník« zachoval si dosud svůj místní ráz z oné doby, kdy v pestrých houfech putovala celá Praha s dětmi a se vším všudy v jarním lesku sem k slavnosti »Na slamníku«. Také vnitřek »Senníku« nekárá zevnějšek ze lži. Nic neprozrazuje, že Praha není daleko. Venku na chodbě sedí babička před dětským vozičkem, naloženým paclemi, cukrovými tyčinkami, bonbony a jinými mlsky. (To je »studentý buffet«.) Pojme nás velký sál, kde stoly jsou pokryty červenými a květovanými ubrusy. Pozorujeme nejdříve obecenstvo. Páni nemají pranic z oné jednotvárnosti, již vyvolává hloupá černobílá móda fraková v jiných vrstvách dobré společnosti. Zvláště pestré, kovově se třpytící jsou kravaty, kde uprostřed je vyšita pěkná protěž nebo milá pomněnka. Knoflíkové dirky zde také hodně stůňou, není zde skoro ani jediného pána, který by neměl na kabátě přišpendlený emailový odznak nějakého spolku, čím větší, tím lepší. Ani zástupce vlády zde nechybí, jako při slavnostech v »Grandhotelu«: úřad zeměpanského komisaře zastává zde na bubenečských schodech prostý strážník, stojící uprostřed sálu. Kdežto při jiných plesích je předpisem mít klobouk uniformy na hlavě jen při jedné, zvláště slavnostní příležitosti, má zde intervenující čáku stále na hlavě, což je asi zvláště nařízeno pro »Senník« nějakou čestnou výjimkou dvorní etikety. Dámy jsou většinou tak zvané fabričky, — pražský

lokální výraz, který by se dal do němčiny přeložit slovem »Fabrikantinnen« sice doslovně, ale ne dle smyslu. V prvním sále sedí ještě muzikanti. V prvním sále? A což je v tanečním sále slyší? Ach, naivní čtenáři! Je viděti, že's jich nikdy neslyšel, těch sedmi pištců a činelistů, neboť jinak bys je slyšel dosud až z Bubenče, i kdybys bydlil na obvodu Vinohradů. Hlučně, ale zvolna! — jak se zdá, je tu heslem tohoto oktetu. Proč hrají zvolna, chápeme, pohlédneme-li do tanečního sálu, na jehož stěnách jsou namalovány čtyři sloupy a od nějakého poctivého, každého podvodu se štitícího malíře pokojů tak mramorovány, jakoby každým tahem štětce chtěly říci: »Nenechte si nic nabulíkovat, tohle není žádný mramor...«

V tomto fiktivním sloupovém sále tančí tedy páry při hudbě nevýslovně pomalé ještě daleko, daleko pomalejšího šoupáka, při čemž zadní část zad vystrkují se diskretně ještě hodně do zadu a při otáčení se opisují podpatky tanečníků ve vzduchu smělé, ale přece velice ozdobné závitě. Ale originelní zvláštností je — pozor, plesové komitety! — tohle: Tanečník přitiskne pravou tvář tak vroucně na levou tvář tanečnice, že koutek jeho úst neopouští koutku úst dámy. My však opouštíme »Senník« a vycházíme ven do stinných zákoutí Stromovky, kde párkům je poskytnuta příležitost k vážnému šepotu v tanečních pausách. Ovšem předpokládá se, že něžný šepot má vůbec nějakou cenu.

Nedaleko, ale přece již v neporovnatelně trap-

nější blízkosti nenáviděného plemene lidského, je hostinec » U S l a v i e«, který od 3. září 1910 má čest, že je jediným zakázaným lokálem městského okresu Holešovice-Bubna. Je na rohu ulice Letenské a Schnellovy, blíže vodárenské věže a u hotelu »Letná«, kde bydlil vrah Lodinský, ale kde také bývá lepší obecenstvo. Hostinec »Slavia« sestává ze dvou poměrně malých hostinských místností a ne o mnoho většího tanečního sálu. Jsou to většinou učňové a jejich slečny, kteří zde jsou denními hosty a chodí sem opravdu jen k vůli tanci a flirtu a také aby se naučili dobrým způsobům. Došlo-li přes to zde k nemilým srážkám mezi civilisty a vojskem, netřeba viděti v »Slavii« druhé Saverne, nýbrž bylo to zajisté zaviněno těsností místností. Pražský odborník v oboru vojenských konfliktů, bodrý věvoda Valdštýn razil již omluvné slov: »V prostoru věci na sebe těžce narážejí.«

Zrovna tak v obou zakázaných lokálech vinohradských: »U knížete Břetislava« (rozkaz čís. 24. ze dne 25 ledna 1907) a »U důlu« (zakázán od 11. června 1907), nejsou pranice snad účelem o sobě, ale jednoduše intermezzy, jimž nelze se často ani vyhnouti, i kdyby člověk chtěl. Aby se každý o správnosti této obhajovací řeči na vlastní oči mohl přesvědčiti, budiž podotknuto, že »Kníže Břetislav« sídlí v domě č. 44 na vinohradské Jungmannově třídě a »Důl« vede domem číslo 15 v ulici Klicperově.

Z lokálů, jež policejní komisařství josefovské prošťárává, je na vynikajícím místě hospoda »Na

Zednické« na Kozím náměstí číslo 915. Je od 26. května 1908 zástupcům ozbrojené moci uzavřena. Tehdy byla arcíř ještě nebezpečnější špelunkou než je teď, neboť byla takřka »dependancí« blízkého lupičského doupěte, jež se etablovalo v pivovaře »U Reismanů« v Haštalské ulici, od té doby sbořeném. Ale i nyní nutno míti před tímto lokálem všechen respekt. Vcházíme a usedáme. Všichni hosté obracejí se zrovna na nás a tak bez okolků a neomaleně, že nám běží mráz po zádech. Obrovský chlapík, dle zevnějšku býval řezníkem, než rozhodl se své síly užívatí jinak, sedí zrovna za židlí, kterou jsme si vybrali. Otočil se o 180 stupňů a civí nám z tak bezprostřední blízkosti do tváře, že cítím zatraceně hnilobný zápach jeho »slavíka«. Ale nereagujeme na tuto fixáž a rozhlížíme se po restauračním lokále. Kolem kulečnickového sukna, historicky pozoruhodného, jsou stoly se špinavými ubrusy, jejich šedí hodí se výborně k rukám stolovníků. Nemyslíme, že tyto ubrusy někdy bývaly bílé. Kopuleté holky, kolovrátkáře, pastýře obsluhuje jediná hřmotná číšnice. V uších má zlaté kruhy, tak velké, že cirkusový jezdec mohl by pohodlně proskočiti. Na stěně visí německý plakát. Je to plakát — vratislavské sté výroční slavnosti německého probuzení. Shledáváme, že zde plní skvěle svůj reklamní účel. Kolik denních hostů z hospody »Na Zednické« odskočí si asi do Vratislavi podívat se na slavnostní hru Gerharda Hauptmanna! Ale prodléváme příliš dlouho v místnosti restaurační a zapomínáme zcela, že je zde také

oblíbený taneční sál. Ještě rychle rozvážíme, zdali jsme nenechali nic cenného v zimníku, visícím na věšáku, a kráčíme krátkou chodbou. V pravo od chodby jsou dva záchody, kde je tma jako v pytli, v levo je pažení pro výčepníka, je polepené průsvitným papírem, aby nebylo dovnitř vidět. O pažení opírá se stráž — dva policajti s rozepnutými pouzdry na revolvery a dívající se daleko odmítavěji, přísněji, nežli byl pohled »oka zákona« »Na senníku« v Bubenči. Máme také jinak příležitost k cennému srovnání mezi Prahou a Bubenčí, a v srdci našem probouzí se bolestná lítost, že není provedeno dosud připojení předměstí k Praze. Čeho je nám zvláště líto, je okolnost, že chybí skvělé barevné kravaty, které se nám tam venku tak líbily. Zde páni nosí pouze chránítka límců — budiž dovolen tento výraz, přes to, že pod šátkem není límce, který by chránil. Tato chránítka límců jsou koketně sešpendlena bezpečnostním špendlíkem. Dva staříctí houslisté a čtyři trubači vyhrávají na podiu k tanci. Začazený strop sálu je nízký a klenutý, a když tanečníci občas naklánějí těla ku předu, zdá se, jakoby dělali to proto, aby nenarazili hlavou na klenbu.

Honem zatančíme si ještě šlapák, abychom demonstrovali, že jsme sice cizinci, ale nikterak »přespolní«. Potom opouštíme pohostinná místa, bychom vyhledali poslední zapovězené lokály.

III.

Nad Františkem se stmívá. V hladině Vltavy zrcadlí se pod Eliščiným mostem světla kandelábrů. Domy jako stařečkové stojí na břehu. A jakoby syty života. Jakoby chtěly skočiti přes zábradlí mostu. Je to pochopitelné. Viděly umíratí všechny své sousedy, přátele a příbuzné, hrob leč kterého z těchto druhů je zde dosud — hromada rumu, který dosud nebyl odklizen. A z kolonie nových, mladých kamenů bylo utvořeno nábřeží, jež nemá respektu před starousedlými domy a samolibě shlíží se v hladině vodní. Je tu několik luceren, aby svítily na cesty poutníkovi, který by sem zabloudil.

Jen z jednoho domu zaléhá pustý řev do širé večerní pláně. »Hostinec u dvou beránek« je na velkém štítě vedle domovního čísla 40. Váháme vejíti, neboť hřmot proniká hrozivě, a daleko široko není človíčka, který by přispěchal, kdybychom volali o pomoc. Což platno, musíme dodati si kuráže, neboť dům ten je v seznamu místností, jejichž prohlídka je naším úmyslem: je od 26. dubna 1912 pro pražské vojáky územím, kam nesmí se vkročit. Zkrátka se rozhodnuvše, vcházíme. Vidíme dva strážníky, jak snaží se křečovitě, aby zatkli tři chlapíky. Ale skeptický čtenář našeho raportu se usmívá! »Už je čára přes rozpočet! Zrovna, když vcházíte do místností, je vyklizována.«

Nuže, není zde sice takového případu, že stráž musí zakročovatí, ač stává se to zde často, ale

my předvídali, že bude pochybováno o naší věrohodnosti, a zaznamenali jsme si číslo strážníkovy, který pokouší se, aby každou rukou jiného rošťáka zkontrol: je to pán č. 1245. A aby se v aktech správnost našich údajů mohla přezkoumati, podotýkáme, že raport josefovského policejního komisařství ze dne 27. ledna 1914 mluví o třech zatčeních, kdežto jsme v neděli, dne 26. ledna téhož roku — tedy náhodou o druhém výročí zákazu — o jedenácté hodině navštívili »Dva beránky«.

Tři chlapíci byli vyexpedováni ze dveří a odvedeni, ale tím případ není ukončen. »To jste neměla říkat, to s tou pathologií,« podotýká důtklivě jakýsi muž s prošeďivělým plnovousem hostinské, »ne, to jste neměla strážníkům hlásit. Flída bude muset proto před trestní soud, to je nebezpečné vyhrožování!«

»Jen ať jde k trestnímu soudu,« ječí hostinská, »patří tam už dávno. Já si přec nenechám vyhrožovat, že se spolu sejdeme v pathologii. A není-li vám to recht,« — při tom bere resolutně mluvčímu se stolu sklenici — »támhle jsou dveře!«

Soused ujímá se vyhazovaného: »Ale dyť nic neřek'«.

»Marš ven!« řve hostinská také na obhájce. »Já vás nepotřebuju. Rači lokál zavřu, než abych si nechala říkat, že jsem svině a přijdu do pathologie.«

Oba vyhozenci zapínají si kabáty a jdou ke dveřím, dívajíce se opovrživě. »Voni jsou taky svině!« praví jeden. Ale už otevřel dvěře a je venku.

»Ti mi sem už nesměj' páchnout, rozumíš, Karle?!« Karel, neohrabaný muž, sedící za výčepním stolkem a krvácející na bradě, kývá jen hlavou. »Ti mi sem nesměj' páchnout. Já si nenechám nadávat sviní, a kdybych měla udělat pangrót.«

Jak jsou přec ženy citlivé! I markýza z Pompadouru dala se často v záležitostech státních ovládati osobní ješitností.

Hostinská chystá se právě sméstí střepy, ležící na zemi. Poroučíme si sklenici piva, ale ve vzrušení přeslechla naši objednávku. Jakýsi staroch u vedlejšího stolu ochotně se nabízí, že ji přinese. Potom nás prosí, bychom mu »špendýrovali« také sklenici. Rychle se spřátelujeme.

»Koukejte, mladý muži, to je kříž!« Jeho hlas snížil se v opatrné šeptání a zjevuje nám jen hluboký ethický poznatek: »Koukejte, hostinská je — opravdu svině.« Potom šeptá dále: »Žije s tím Karlem. To je bejvalej fiakrista, ale teď nic nedělá, jen karty tu hraje. A dyž prohrává, chytí ji vztek a začne rvačku.«

Na to udělá staroch pořádný doušek ze sklenice a plačtivě rozpovídá se o svém životě:

»Šestatřicet let bejval jsem v pražském obecním dvoře, nejdřív jako kočí a teď jako metař. A roku 1891 při povodni pracoval jsem dnem i nocí. A teď mne ti chlapi propustili, mne, starého Průšu, poněvadž jsem reklamoval, že mi pořádně nevyplatili mzdu. A moje žena má chrlení krve...« Potom zabíhá můj spolustolovník do všelijakých charakteristik vrchního dozorce Presslera z praž-

ského obecního dvora. Ale my, kteří na pražskou radnici a její funkcionáře »nedáme dopustit«, loučíme se s hostincem, který má právem idyllické jméno »dvou beránků«.

Naše cesta je nyní do malé noční kavárny nedaleko Josefského náměstí. Zamlčíme jméno i adresu tohoto lokálu, neboť nescházejí se zde nebezpečná individua, nýbrž jen mužové jinak založení a my nechceme tyto politování hodné lidi, kteří beztak dost trpí úředním dozorem, pocitem své vášně a posměchem obmezených úředníků, v jejich doupěti vystavovati všeobecné zvědavosti. Budiž jen řečeno, že navštěvovati tento lokál bylo zakázáno téhož dne jako navštěvovati »beránky«. Není to vlastně jen kavárna, nýbrž také vinárna. Ale světnice, kde podává se víno a jizba pro kavárenské hosty jsou spojeny dveřmi, přes to, že mají z ulice každá zvláštní vchod. Obě místnosti nejsou však hlavní částí lokálu. Z kavárny vzadu je velká část oddělena přímo záclonou z látky. To je »svatostánek«. Zamíříme-li tam, zastoupí nám číšník cestu a naznačuje nám, že tato místnost je vyhrazena uzavřené společnosti. Musíme zkusiti štěstí znovu a vešedše do kavárny, jíti rychlými kroky k zácloně a nazvednouti ji, dříve než číšník nám zastoupí cestu. Vidíme. Zbytek lokálu ostatně není zajímavý. Pozoruhodný je jen mohutný gramofon, namířený lasturovitým zvukovým trychtýřem hrozivě proti klidným hostům jako dělová roura. Když tam, z tajuplné říše za záclonou doléhají hřmotivé zvuky žertů a veselí příliš hlasitě do profánní pro-

vincie kavárny, tu spustí číšník gramofon, hluk je přehlušen a — hosté v první místnosti utekou. Občas přicházejí čistounčí hoši s nalíčenými neb aspoň napudrovanými tvářemi a také starší mužové zvláštního výrazu v tvářích. Naše zvědavost o rajských rozkoších oddělené místnosti se zmáhá a abychom ji ukojili, musíme podruhé zkusiti štěstí znovu a vešedše do kavárny, rychlými kroky přistoupiti k zácloně a nazvednouti ji dříve, než číšník nám zastoupí cestu. Místnost je zahalena v útulné pološero, u stolů sedí členové uzavřené společnosti spojení vřelým, bratrským přátelstvím. Jeden hladí druhému ruku, jiný položil hlavu příteli na klín — je to podobný obraz, jaký možno viděti ve všech nočních kavárnách v pozdních hodinách jen s tím jediným malým rozdílem, že není zde žen. Zděšeně ženou se denní hosté na cizince, který zločinnou rukou pozvedl závoj obrazu. Přes to, že tváříme se překvapenými a vrčíme »pardon«, cítíme, že nedůvěra proti nám nemizí a odcházíme z místnosti.

Nyní odepneme si límec, neboť naše pout vede do onoho lokálu, který je poslední na vojenské konsignaci a snad je poslední ze všech pražských lokálů. Je úžasné, že noční kavárna »V tunelu« (Štupartská ulice č. 642, Týnský dvůr) je teprve od 22. dubna 1913 zakázána. Rádi vcházíme, neboť víme dávno, že tento tunel je alespoň zrovna tak zajímavý jako »Tunel« Kellermannův. Z Týnského dvora přicházíme nejdříve chodbou do předsíně, tak zvané »všivárny«, kde sedí několik veteránek. Potom přicházíme do vlastního »tunelu«, dlouhé,

klenuté místnosti. Ještě před nedávnem zde bývala solidní restaurace a pamatujeme se, že jako mladí studenti jsme zde dojatě oslavovali »patriotické slavnosti«. Ó stará slávo studentská, kam jsi zmizela! Nic zde nepřipomíná oněch dob. V pravo ode dveří je sešlé harmonium, na něm pivní sklenice. Dole skoro na příční stěně je výčepní stůl, u něhož hostinský a proslulý obr-číšník Jarda (zde bojí se jeho medvědí síly víc nežli býkovce, který má zastrčený v kalhotách) přijímají pivo, kávu a skleničky kořalky. Krabice se známkami na nápoje z pestrého skla je na pažení, cínové tácky na pivní sklenice jsou věžovitě navršeny, prázdné sklenice jsou v regálu, který visí stranou. Nějaká kresba uhlem, jaké zhotovují potulní rychlokresličí v špe-lunkách, visí na stěně. Představuje tři bezvýrazné mladické tváře. Pod jednou je napsáno: »To jsem já. Věna.« Přes celý výkres je nápis: »Pozdrav z Vídně.« A ještě jedna ozdoba stěny je tu: Kalendář nějaké továrny na stiskací knoflíky z dávno minulého roku, lístky s daty chybí.

U dveří sedí nebo stojí děvčata bez klobouků kolem stolů. Mají modré, zelené nebo fialové stužky ve vlasech a kouří kousky dramek. Naslouchají jedné holce, jež vypravuje, co prožila na policii.

»Já řekla tajnému hned na cestě, že já to nejsem. To přec není žádná červená blůza — to je přec fréz. Jak se na mne ten muskej podíval, hned povídal, že já to nejsem.«

»Kdo to tedy byl?«

»Myslím, že Čubka Kulhavá, ta má červenou bluzu.«

»A proto tady dneska není.«

»Mocli pak bylo mu šlohnuto?«

»Prej šedesát korun.«

»Krást je nejbídnější kšeft, to vám povídám,« napomíná nějaká tlustá stará, »to vím už dávno. Chytnou ho přec a pak může šest měsíců bruchet pod věží. Vyplácí se to?«

A teď hosté! U všech stolů hrají se karty. Jsou tu bledí hoši, vlasy na čele skoro přes oči sčesané, staří muži s řidkými vlasy, mdlými zraky nad tlustými váčky, zaschlými ranami a hustými, štětinovitými vousy. Mezi hráči je ustavičná hádka od stolu k stolu.

»Ty vole, ty mě budeš natahovat? Mně chceš strčit figuru a máš tam v ruce čtyrku!«

»Jen dohrej, ty koni, jinak dostaneš facku, až ti zuby dvakrát z kalhot vyletí.«

Otevrou-li se dvěře, prohlíží si hosté vstupujícího, vítají ho nějakou brutální přívětivostí. Holky přivlekly dva muže, patrně vesničany. Volá se na ně ironicky:

»Jak stojí letos brambory?«

»Máte v kapse jízdní řád?«

»Jen ty holky nesvedťte, vy flamendři.«

Nějaké chlapisko přitočí se mezerou mezi stoly k cizincům a bratříčkuje se. Nahlas, aby to všickni slyšeli, objednává »pivo na účet pana kmotra«. Všickni konstatují: »Pepík je zas při práci, ten si namaže pořádně kapsu!«

Mezi dvěma »plotnami« dochází k rvačce. Z počátku chlapíci od jednoho stolu špičkují všelijak chlapíky u druhého stolu:

»Co dělá váš personál? Pořád meje pilně zem na policii? Je pořád pilně na špíglu?«

»Pan professor Janovský bude velice spokojen.«

»Vlasta je moc hodná holka, chodila k vám do dobré školy, vydělává hezké peníze — pro nás.«

»Musíte zas něco nového »abrichtovat«, bychom vám to mohli čapnout.«

Napadení jsou dialekticky neobratnější. Nevědí, jak by pořádně odpověděli a obmezují se na to, že baví se spolu, jakoby si výsměchu ani nevšímalí. Ale náhle reaguje jeden z nich na zvolání posunkem: potahuje límec od košile od krku. To je považováno za smrtelnou urážku. V okamžiku vyskočil jakýsi zavalitý mládec od protějšího stolu a praštil urážčeče zařatou pěstí přes oko, kde naskočila modrá boule. Rvačka, rány pěstí, kopance, rdousení, stůl s lahvemi, tácky a sklenicemi letí s třeskotem na zem, sklenice zvednou se k útokům, řemeny odepnou se jako zbraň od těla. Hostinský, obr Jarďa a druhý číšník přispěchají, vytrhnou býkovce z kalhot, prudkými ranami a pevnými hmaty odtrhávají od sebe strany, které se do sebe zakously. Bojující usedají bledí a supící k svým stolům za posměšných výkřiků, jimiž se každá strana chlubí svým vítězstvím, vznikají stále větší přestávky — bitva dohasíná. U ostatních stolů hrály se dále karty se zvýšenou lhostejností.

Něco takového není důvodem, aby se vyrušovali, vždyť se to stává každou noc několikrát. Ani policie nezakročila, což zde za rok asi stokrát se stává. Horší je, co se děje nahoře u jednoho stolu. Nějaký host nemůže zaplatit pivo, které vypil. Ten arciť musí ven! Když byl dostal pár světoborných facek, je vyhozen z lokálu. Nyní leží vyvržen od vyvrženců, zbit a zahanben na dlažbě Týnského dvora, kudy kdysi kráčeli pyšně císařové německé říše.



POLICEJNÍ „ŠTRAJFUŇK“ V BERLÍNĚ.

V Berlíně se ani nevěří, že jsou zde organisovaní zločinci, ba dokonce souvislé okresy bídy. Plakát malířky ubožáků Käthe Kollwitzové byl zakázán, Hauptmannovy »Krysy« propadly a typy Zilleovy jsou považovány za nepravdivé. »Takoví nejsou.« Není to jen fouňovské sebevědomí Berlíňáctva, jež vzbuzuje tuto nevíru, celá poloha města jakoby ji zdůvodňovala. Zde není nikde klikatě ponurých ulic, rozpadlých domků a spletitých průchodních domů, zde není proseckých jeskynních chodeb a žádný »hotel Díra« jako na nuselském svahu.